

รูปที่ ๑ ต้นมะพร้าว ลักษณะต่าง ๆ ดูแล้วเหมือนต้นมะพร้าวมากทีเดียว ยกเว้นจั่นหรือทะลาย

มะพร้าวนั้น

เป็นอย่างไร?

พิชัย แก้วขาว

วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี

มะพร้าว หรือ แพร้ว ที่คน
ปักยี่ได้เรียก เป็นมะพร้าวพันธุ์หนึ่ง
ที่มีลักษณะผิดแปลกไปจากมะ
พร้าวทั่ว ๆ ไป และคนทั่ว ๆ ไป
ก็น้อยคนนักที่จะรู้จักมะพร้าวดี
ไม่ว่าจะเป็นคนภาคใต้หรือภาค
อื่น ๆ บางท่านอายุเลย ๖๐ ปีไป
แล้ว ได้ยินหรือรู้จักก็เพียงแต่ชื่อ
ส่วนรูปร่างหน้าตามะพร้าวที่เอ่ย
นั้นเป็นอย่างไรรังไม่เคยเห็น บาง
ท่านบอกว่าเคยเห็นไหมไม่ต้องพูด
ถึงชื่อก็ยังไม่เคยได้ยินเพิ่งจะได้
ยินคำว่ามะพร้าวเขาเมื่อคุณมาตาม
หม่นแหละ บางท่านยังไปกันใหญ่
คงจะเนื่องจากรับทราบมาผิด ๆ
ถูก ๆ แบบฉาบฉวยเลขอธิบาย
ถูกหลานต่อ ๆ กันไปจนถึงหลบ
ทั้งหล้ากว่ามะพร้าวนั้นคือมะพร้าว
บางต้นที่เกิดมีผลเล็กและสืบไป
หมดทั้งต้น มะพร้าวลักษณะนี้
แหละคือมะพร้าวสะลูกหลานเอ๊ย
เรื่องมะพร้าวก็เลยบานปลายนกลาย
เป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นเรื่องถกเถียง
กันชนิดที่ว่าแพ้ไม่ได้ ฝ่ายหนึ่งเคย
เห็นแต่ไม่มีหลักฐานมาแสดง ส่วน
อีกฝ่ายไม่เคยเห็น ได้ยินปู่บอกพ่อ
บอกเพื่อนบอกและหลาย ๆ บอก
มะพร้าวของผมซึ้งถูกของคุณนั้น
ไม่ใช่ เรื่องมะพร้าวก็เลยหาที่จะ
จบลงเอ๊ยไม่ได้กันซักที
มะพร้าวกับมะพร้าวแตกต่างกัน
ที่ตรงไหน?

ขึ้นต้นว่ามะพร้าวผู้เขียนจะ
ไม่ขออธิบายอะไรให้มากนักเชื่อว่า
ในเมืองไทยเราคนทุกภาคคงจะรู้จัก
มะพร้าวกันดีมาตั้งแต่ครั้งดึก
ดำบรรพ์ เอ่ยว่ามะพร้าวท่านคง
มโนภาพกันได้ว่า ต้น ใบ ดอก ผล

ว่ามีรูปร่างอย่างไร น้ำและเนื้อของผลมีรสชาตอย่างไรให้ทำประโยชน์อะไรได้บ้าง? เขียนอธิบายอีกเดี่ยวท่านจะว่าเอามะพร้าวมาขายสวนส่วนมะพร้าวนี้ต้องเขียนอธิบายกันมากหน่อย ถึงแม้ว่าท่านจะมีมะพร้าวอยู่เต็มสวนผมเอามาขายท่านก็คงจะซื้อไว้บ้าง เพราะของผมเป็นมะพร้าวที่เอามาขายให้กับสวนมะพร้าว

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ ให้คำอธิบายคำว่ามะพร้าวไว้ว่า “พร้าว ๒ (ถิ่น-ปักหมได้) น. ชื่อมะพร้าวพันธุ์หนึ่ง ทะลายไม่แตกแขนงผลมีจุดตอนปลาย, มะพร้าวก็เรียก” คำอธิบายในพจนานุกรมเป็นคำอธิบายสั้น ๆ พอเข้าใจแต่บางข้อบางคำก็ไม่เข้าใจอยู่ดี ยังไม่มีภาพยังเป็นของแปลกประหลาดด้วยแล้วนึกภาพอย่างไรก็นึกไม่ออก จะเขียนอธิบายให้ละเอียดมีภาพประกอบมาก ๆ ก็จะเป็นเรื่องของสารานุกรมไป แพร้วก็เช่นกันเมื่ออ่านจากพจนานุกรมแล้วยังไม่สามารถแยกความแตกต่างจากมะพร้าวได้จะไปค้นให้รู้เรื่องรู้ความจากสารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เรื่องของพร้าวหรือมะพร้าวก็ไม่มีอีก ผู้เขียนเองขอออกตัวเสียเลยว่ามีได้เป็นนักพฤกษศาสตร์หรือนักวิชาการพืชสวน การอธิบายเรื่องมะพร้าวต่อไปนี่ อาจจะมีผิดพลาดอีกบ้าง ก็ต้องขออภัยด้วย เพราะท่านไม่ยอมอธิบาย ผมจึงจำเป็นต้องทำการแทนท่านสักครั้งก็แล้วกันนะครับ ยังไง ๆ ก็จะพยายามอธิบายเรื่องนี้ให้ท่านผู้ที่อยาก رؤ้อากเห็น และผู้ที่ยังไม่

รู้จักให้รู้จักและสามารถแยกข้อแตกต่างระหว่างมะพร้าวกับมะพร้าว ได้มากที่สุดเท่าที่ผู้เขียนสามารถจะทำได้ อย่างดีว่าเป็นการอวดรู้หรือฉลาด หรือว่าเป็นการยกตนข่มท่านเสีย ถือเสียว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันดีกว่า

มะพร้าวเป็นพืชตระกูลปาล์มที่เหมือนมะพร้าวมากที่สุด ในจำนวนหลายร้อยชนิดของพืชตระกูลนี้ มะพร้าวกับมะพร้าวดำเปรียบเป็นคนก็เหมือนพี่น้องฝาแฝด (แฝดแท้ นะครับ) ที่เดียว ถ้าท่านไม่เคยเห็นหรือไม่รู้จักมะพร้าวมาก่อนท่านจะต้องบอกว่า ต้นที่ท่านเอนตัวยืนพิงอยู่นั้นเป็นมะพร้าวแน่นอน (เพราะความเคยชิน) เนื่องจากลำต้นและใบจะเหมือนกับของมะพร้าวไม่มีผิดเพี้ยนเลย (ดูรูปที่ ๑) ยังเป็นต้นหนุ่มต้นสาวที่ยังไม่ผลิดอกออกผลยากมากทีเดียวที่จะบอกว่าต้นนี้เป็นมะพร้าวหรือมะพร้าว นอกจากผู้ที่นำผลพันธุ์มาปลูกด้วยมือตนเองเท่านั้นจึงจะบอกได้ในขณะนี้ (ผู้ที่นั่งทางในแก่ง ๆ ไม่ทราบที่ท่านจะกล้าทำพิธีจนหรือเปล่านั้นจะลองดูกันซักที) เมื่อออกทะลายหรือออกจันทันท่านว่าออกงวงถูกทั้งนั้นละครับ เมื่อถึงตอนนี้ก็มั่นใจว่ารู้กันว่าออกหัวหรือก้อยจะรู้กันตอนนี้เองบอกได้เลยว่าต้นนี้เป็นมะพร้าวหรือมะพร้าวให้สังเกตที่ทะลายของมันนะครับ อย่าได้ไปเที่ยวบอกลูกบอกหลานว่า ผลเหลี่ยมผลแหลม ผลยาวผลรี ผลลึบผลเล็ก เดี่ยวเด็กมันจะงงว่าลักษณะดังกล่าวคือมะพร้าว เพราะลักษณะ

ดังกล่าวในมะพร้าวบางต้นก็มีนะครับ บอกกันไปผิด ๆ เคี้ยวราชบัณฑิตท่านจะพลอยเดือดร้อน

ลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดจนสามารถแยกได้เป็นมะพร้าวหรือมะพร้าวก็คือ ทะลายที่แตกกาบหุ้มออกให้เห็นดอกและผลซึ่งซ่อนอยู่ภายใน ทะลายของมะพร้าวเมื่อแตกกาบออกจะมีก้านดอกมีลักษณะเป็นนิ้วขาว ๆ หรือเป็นก้าน ๆ ก้านดังกล่าวภาษาชาวบ้านทั่ว ๆ ไปเรียกว่า หางหนูเท่าที่ฟังดูยังไม่เห็นมีใครอุตริเรียกกันนี้ว่าหางเลนกันเลย หางหนูดังกล่าวยาวประมาณก้านละ ๑ ฟุต ที่โคนของก้านจะเป็นที่ตั้งของผลอ่อน หรือดอกตัวเมียก้านละ ๑ ผล (ที่เกินก้านละ ๑ ผลก็มีบ้างแต่มะพร้าวลักษณะนั้นผลจะลึบหมด) ส่วนบริเวณปลายของหางหนูถัดออกไปจากดอกตัวเมียจะมีดอกตัวผู้ขนาดเล็ก ๆ ติดอยู่เต็มรอบและตลอดปลายหางหนูดูคล้ายรวงข้าว (จะเป็นข้าวเหนียวหรือข้าวเจ้าก็ได้) และมีลักษณะดังนี้ทุกก้านในทะลายหนึ่ง ๆ มีจำนวนหลายสิบก้าน เมื่อได้รับการผสมเกสรไปเรียบร้อยแล้วตามธรรมชาติดอกตัวผู้ทั้งหมดก็จะหลุดร่วงไปคงเหลือไว้แต่ดอกตัวเมียหรือผลอ่อน และต่อมาก็เจริญเติบโตกลายเป็นผลมะพร้าวดังที่เราเห็น และซื้อขายกันอยู่ทุกวัน

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)
